

Nr 78.

Ankom till riksdagens kansli den 8 juni 1920 kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtids-tillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer m. m., jämte i ämnet väckta motioner.

I den till riksdagen den 7 januari 1920 avlåtna propositionen med förslag till tilläggsstat för år 1920 hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition om anvisande av medel för ändamålet, som kan bliva förelagd riksdagen, till beredande av dyrtids-tillägg under år 1920 åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer å tilläggsstat för år 1920 såsom förslagsanslag beräkna ett belopp av 11,000,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 5 mars 1920 avlåten proposition nr 265, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels godkänna vid propositionen fogat förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer,

dels för bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägg under år 1920 åt de i ovannämnda författningsförslag åsyftade pensionärer m. fl. å tilläggsstat för år 1920 under tionde huvudtiteln såsom förslagsanslag anvisa ett belopp av 12,300,000 kronor,

dels ock förklara, att under år 1921 tills vidare och intill dess definitivt beslut fattats rörande de medel, av vilka under nämnda år

kostnaderna för dyrtidstillägg åt ovan omförmälda pensionärer m. fl. skola bestridas, desamma skola utgå av de medel, vilka för beredande av dyrtidstillägg under år 1921 kunna varda å riksstaten för sagda år särskilt avsatta.

Berörda förslag till kungörelse är av följande lydelse:

Förslag

till

Kungörelse

med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer.

Härigenom förordnas som följer:

§ 1.

F. d. befattningshavare i statens tjänst — avskedade båtsmän och marinsoldater samt Vadstena krigsmanshuskassas understödstagare där- under icke inbegripna — vilka äro berättigade till pension eller därmed jämförligt årligt understöd, som av Konung och riksdag till siffran bestämts eller eljest utgår efter av riksdagen prövade grunder, äga med här nedan angivna begränsningar uppbära dyrtidstillägg till pensionen eller understödet.

§ 2.

Dyrtidstillägget beräknas med ledning av det grundtal, som fastställt för bestämmande av dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst. Nytt grundtal äger tillämpning från och med det kvartal, under vilket Kungl. Maj:ts beslut därom kungjorts, till det kvartal, under vilket Kungl. Maj:t må komma att fastställa annat grundtal.

§ 3.

Dyrtidstillägget utgår å pension eller understöd, som icke överstiger 125 kronor för kvartal, efter ett procenttal, som motsvarar grundtalet.

Överstiger pensionen eller understödet 125 kronor för kvartal, utgår dyrtidstillägg för den del därav, som utgör 125 kronor för kvartal, på sätt nyss sagts samt för den överskjutande delen efter ett procenttal, som motsvarar hälften av grundtalet.

§ 4.

För den, som från mera än ett håll åtnjuter pension eller understöd, som i § 1 omförmäles, lägges berörda förmånens sammanlagda belopp till grund för den i § 3 angivna beräkningen av dyrtidstillägget.

Åtnjuter pensionär dyrtidstillägg såsom befattningshavare i statens tjänst eller äger han såsom innehavare av lärarbefattning vid annan läroanstalt än statens uppbära dyrtidstillägg av statsmedel, skall dyrtidstillägg enligt denna kungörelse till honom utgå allenast efter ett procenttal, som motsvarar hälften av grundtalet; därest emellertid beloppet av den avlöning eller den del av avlöningen, varå dyrtidstillägg tillgodokommer honom såsom befattningshavare i statens tjänst eller såsom lärare vid sådan läroanstalt, som nyss är nämnd, understiger 500 kronor för år, må han åtnjuta dyrtidstillägg enligt denna kungörelse efter ett procenttal, motsvarande grundtalet, dock högst å det belopp, varmed berörda avlöning eller del av avlöningen understiger 500 kronor för år. Dyrtidstillägg å avlöning såsom befattningshavare i statens tjänst eller såsom lärare vid sådan läroanstalt, som ovan sägs, och dyrtidstillägg å pension eller understöd må dock icke beräknas å sammanlagt högre belopp än 1,250 kronor för månad.

§ 5.

Dyrtidstillägg enligt här ovan för f. d. befattningshavare i statens tjänst stadgade grunder utgår jämväl till:

1:o) den, som åtnjuter avlöning på indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet;

2:o) f. d. lärare och lärarinnor vid folkskolor, högre folkskolor eller kommunala mellanskolor, vid småskolor eller vid mindre folkskolor, f. d. biträdande eller extra ordinarie lärare och lärarinnor vid folkskolor, f. d. lärare och lärarinnor vid med folkskoleseminarier förenade övningsskolor, vid av landsting eller städer upprättade småskoleseminarier, vid privata småskoleseminarier, vid lappmarks ecklesiastikverks skolor, vid enskilda skolor och barnhem samt vid av landsting eller städer inrättade skyddshem ävensom f. d. veterinärer, sjuksköterskor och barnmorskor samt därmed jämställda befattningshavare, vilka äro

berättigade till pension från statens anstalt för pensionering av folk-skollärare m. fl.;

3:o) f. d. befattningshavare hos statens järnvägar, vilken enligt lagen den 12 mars 1886 (nr 7) angående ansvarighet för skada i följd av järnvägs drift uppbar ersättning för skada, som han ådragit sig under förrättandet av arbete i statens järnvägars tjänst; samt

4:o) f. d. befattningshavare hos enskilt företag, som numera övertagits av staten, därest han genom statens försorg uppbar pension eller understöd i sådan egenskap;

5:o) f. d. lärarinnor vid statsunderstödda enskilda läroanstalter, vilka antingen av statsmedel åtnjuta tilläggspension, beräknad enligt de i kungörelsen den 31 december 1917 (nr 965) angående tilläggspensioner åt vissa lärarinnor vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna angivna grunder, eller jämlikt samma kungörelse skulle varit berättigade till tilläggspension, därest ej den reglementsenliga pensionen uppgått till eller överstigit det i kungörelsen stadgade maximibeloppet för totalpensionen;

6:o) f. d. befattningshavare vid undervisningsanstalter för dövstumma, skolhemmet i Vänersborg för blinda dövstumma, folkhögskolor och lantmannaskolor samt sinnesslöanstalter och vanförestalter, vilka äro berättigade till pension från dövstumläraernas pensionsanstalt; samt

7:o) f. d. lasarettsläkare och f. d. extra provinsialläkare, till vilkas pensionering bidrag lämnas av statsmedel;

och beräknas därvid dyrtidstillägget i fall, som avses i 1:o), å den utgående avlöningen, i de i 2:o), 4:o) och 6:o) omförmälda fallen å pensionen eller understödet, i fall, som angives i 3:o), å ersättningens belopp samt i de i 5:o) avsedda fall å summan av de belopp, som utgå från vederbörande pensionsanstalter och såsom tilläggspension av statsmedel, där sådan tilläggspension förekommer, varemot i fråga om de under 7:o) omförmälda befattningshavare dyrtidstillägget väl beräknas å hela pensionsbeloppet, med inberäkning av det belopp, som i förekommande fall utgår av landsting eller stad, men utgår allenast med vad som av hela det sålunda beräknade dyrtidstillägget belöper på den av statsmedel utgående del av pensionen.

§ 6.

Till f. d. befattningshavare vid statens järnvägar utgående pensioner från enskilda järnvägarnas pensionskassa eller med denna jämförlig pensionsinrättning likställas i här ifrågavarande avseende med pension av i § 1 angivet slag. Detsamma gäller beträffande dylik pension, som utgår till sådan f. d. befattningshavare vid numera av staten övertagen

järnväg, vilken med pension avgått från tjänst vid järnvägen redan innan den övertagits av staten.

§ 7.

Om till dyrtidstillägg enligt denna kungörelse berättigad avlidit, innan honom tillkommande dyrtidstillägg till fullo utbetalts, övergår hans rätt härutinnan till stärbhuset.

Dyrtidstillägget utgår i sådant fall för samma tid, för vilken pension eller understöd får uppbäras.

§ 8.

Till hjälp vid dyrtidstilläggets uträkning utfärdar Kungl. Maj:t nödiga tabeller.

§ 9.

Dyrtidstillägget utbetalas i sammanhang med pension eller understöd enligt de närmare föreskrifter, som av Kungl. Maj:t meddelas.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1920.

Ifrågavarande proposition har för förberedande behandling hänvisats till bankoutskottet.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

I sammanhang härmed har utskottet till behandling förehaft följande i anledning av berörda proposition väckta motioner, nämligen inom första kammaren nr 253 av herr *Thulin* samt i andra kammaren nr 365 av herr *Leander* jämte två andra av kammarens ledamöter, nr 383 av herr *Bäcklund* jämte fyra andra av kammarens ledamöter, nr 413 av herrar *Thore* och *Bökelund* och nr 419 av herr *Welin* jämte tio andra av kammarens ledamöter.

I förstnämnda motion av herr *Thulin* har hemställts, »att riksdagen måtte besluta

dels att beträffande pension eller understöd, som överstiger 125 kronor för kvartal, dyrtidstillägget för den del, som överstiger 125 kronor för kvartal, utgår efter ett procenttal, som motsvarar *två tredjedelar* av grundtalet,

dels ock att dyrtidstillägget skall utgå från och med den 1 januari 1920.»

Herrar *Leander m. fl.* hava hemställt, »det riksdagen ville besluta sådan ändring av § 3 mom. 1 i Kungl. Maj:ts proposition nr 265, att dyrtidstillägg må utgå å pension eller understöd, som icke överstiger 150 kronor för kvartal, efter ett procenttal, som motsvarar grundtalet, ökat med 25 procent därå, dock med iakttagande av att dyrtidstillägget ej får överskrida det belopp, vartill enbart grundtalet belöper sig å 150 kronor, samt att siffran 125 kronor måtte å de båda ställen, där den förekommer i mom. 2 av nämnda paragraf, ändras till 150 kronor.

Herrar *Bäcklund m. fl.* hava hemställt, »att riksdagen med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 265 måtte antaga följande ändrade lydelse av § 3 i förslaget till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer:

A. För f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer, vars pension eller understöd icke överstiga 400 kronor för kvartal.

Å pension eller understöd, som icke uppgår till 150 kronor för kvartal, utgår dyrtidstillägg efter ett procenttal, som anses motsvara levnadskostnadsökningen efter ingången av augusti månad 1914; dock med iakttagande att dyrtidstillägget ej må överstiga det belopp, vartill enbart grundtalet belöper sig å 150 kronor.

Uppgå pensions- eller understödsförmånerna till 150 kronor, men icke överstiga 200 kronor för kvartal, utgår dyrtidstillägg efter ett procenttal, som motsvarar grundtalet.

Överstiga pensions- eller understödsförmånerna 200 kronor men icke 300 kronor för kvartal, utgår dyrtidstillägg för den del därav, som utgör 200 kronor för kvartal, på sätt nyss sagts, samt för den del, som överstiger 200 kronor för kvartal, efter ett procenttal, som närmast motsvarar två tredjedelar av grundtalet.

Överstiga pensions- eller understödsförmånerna 300 kronor för

kvartal, utgår dyrtidstillägg för den del därav, som utgör 200 kronor, efter ett procenttal, som motsvarar grundtalet, för den del, som överstiger 200 kronor men icke 300 kronor för kvartal, efter ett procenttal, som närmast motsvarar två tredjedelar av grundtalet, samt för den del, som överstiger 300 kronor för kvartal, efter ett procenttal, som motsvarar hälften av grundtalet.

B. För f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer, vars pension eller understöd överstiga 400 kronor för kvartal.

Dyrtidstillägg utgår för den del av pension eller understöd, som utgör 200 kronor för kvartal, efter ett procenttal, som motsvarar grundtalet, samt för den del, som överstiger 200 kronor för kvartal, efter ett procenttal, som motsvarar hälften av grundtalet; dock med iakttagande att dyrtidstillägget ej må understiga det belopp, vartill dyrtidstillägget belöper sig å 400 kronors pension eller understöd för kvartal.

Angående § 4 hemställas, att, där 500 kronor förekomma, dessa ändras till 575 kronor.»

Herrar *Thore* och *Bökelund* hava hemställt, »att riksdagen måtte besluta, dels att beträffande pension eller understöd, som överstiger 125 kronor för kvartal, dyrtidstillägget för den del, som överstiger 125 kronor för kvartal, skall utgå efter ett procenttal, som motsvarar två tredjedelar av grundtalet, dels ock att dyrtidstillägget skall utgå från och med den 1 januari 1920».

Herrar *Welin* m. fl. hava hemställt, »att riksdagen med bifall i övrigt till framställningen i Kungl. Maj:ts proposition nr 265 må besluta, att dyrtidstillägget till de i § 5 mom. 5 i förslaget till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer åsyftade f. d. lärarinnor vid statsunderstödda enskilda läroanstalter samt de i samma § mom. 6 åsyftade f. d. befattningshavare vid undervisningsanstalter för dövstumma m. fl. skolor må utgå från och med 1920 års ingång, och att för ändamålet höja det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet till bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägg under år 1920 med 85,000 kronor eller till 12,385,000 kronor.»

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina framställningar, får utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottet vill erinra, att riksdagen i huvudsak godkänt av statsutskottet i utlåtande den 1 juni 1920 (nr 186) framlagt förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst m. m. Detta beslut innebär en väsentlig ökning av dyrtidstillägget gentemot vad Kungl. Maj:t föreslagit. En motsvarande höjning av det av Kungl. Maj:t för pensionärerna föreslagna dyrtidstillägget synes utskottet jämväl böra ske, och torde därför vid beräkning av pensionärernas dyrtidstillägg böra tillämpas det av riksdagen beslutade högre grundtalet för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.

Vad därefter beträffar den gräns, till vilken dyrtidstillägget åt pensionärerna bör utgå efter ett procenttal lika med grundtalet, har Kungl. Maj:t föreslagit ett belopp av 125 kronor i kvartalet. I vissa här ovan omförmälda motioner har föreslagits en höjning av detta belopp i syfte att särskilt åstadkomma en förbättring för f. d. befattningshavare med låga pensioner. Även utskottet anser det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att ifrågavarande pensionärer, som kanske hårdast drabbas av dyrtiden, varda bättre tillgodosedda än vad fallet skulle bli vid ett bifall till Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet har därför funnit sig böra föreslå sådan höjning, att dyrtidstillägg efter ett procenttal lika med grundtalet må utgå å pension eller understöd, icke överstigande 175 kronor för kvartal.

Med bifall till statsutskottets hemställan har riksdagen vidare beslutit sådan förhöjning av dyrtidstillägget åt befattningshavare, som på grund av försörjningsplikt underhåller barn under 16 år, att den del av månadsavlöningen, för vilken dyrtidstillägget utgår efter ett procenttal motsvarande grundtalet, må ökas med 15 kronor för varje dylikt barn. Den av riksdagen sålunda fastställda principen angående familjetillägg synes utskottet böra komma till tillämpning även i de fall, där försörjningsplikt förefinnes för här avsedda kategorier, och har utskottet härvidlag ansett sig böra förorda, att denna förhöjning må efter i övrigt samma grunder, som fastställts beträffande befattningshavare, beräknas å ett belopp av 25 kronor i kvartalet för varje barn. Ett bifall till detta förslag torde icke medföra några nämnvärda kostnader.

Då riksdagen medgivit en förhöjning i dyrtidstillägget för vissa befattningshavare i statens tjänst för första halvåret 1920 eller del därav, utgörande 20 procent av de för ifrågavarande tidrymd vederbörande befattningshavare tillkommande avlöningsförmåner, har utskottet ansett sig böra föreslå enahanda förhöjning å under samma tid utgående pensioner för motsvarande grupp bland de här avsedda f. d. befattningshavare.

Såsom av Kungl. Maj:ts proposition inhämtas, har ifrågasatts en utsträckning av dyrtidstilläggen till vissa nya grupper av pensionärer (se § 5 mom. 5—7). Gentemot detta förslag har utskottet icke haft något att erinra. Då nämnda pensionärer icke förut kommit i åtnjutande av dyrtidstillägg, kunna de icke bliva delaktiga av den här ovan föreslagna förhöjningen av 20 procent. Herr Welin och hans medmotionärer hava emellertid i sin ovannämnda motion erinrat om den bekymmersamma ställning, vari f. d. lärarinnor vid statsunderstödda enskilda läroanstalter samt f. d. befattningshavare vid undervisningsanstalter för dövstumma m. fl. skolor befunde sig, och hava motionärerna därför hemställt, att dyrtidstillägget måtte till nämnda grupper utgå retroaktivt från och med innevarande års början. Detta förslag har utskottet funnit sig böra tillstyrka.

I anslutning till vad utskottet föreslagit hava ändringar vidtagits i Kungl. Maj:ts förslag till kungörelse i ämnet.

Nedan intagna tablå utvisar, huru dyrtidstillägget för pensionärer utgår enligt nuvarande bestämmelser, ävensom huru detsamma skulle utgå dels enligt Kungl. Maj:ts, dels ock enligt utskottet förslag.

Dyrtidstillägg för år vid indextal av 265.

Pension eller understöd för år	Enligt nuvarande grunder (grundtal 147)	Kungl. Maj:ts förslag (grundtal 146)	Utskottets förslag	Pension eller understöd för år	Enligt nuvarande grunder (grundtal 147)	Kungl. Maj:ts förslag (grundtal 146)	Utskottets förslag
Kronor	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
50	73.50	73	80	900	931	1,022	1,296
100	147	146	160	1,000	980	1,095	1,384
200	294	292	320	1,500	1,225	1,460	1,824
300	441	438	480	2,000	1,470	1,825	2,264
400	588	584	640	2,300	1,617	2,044	2,528
500	735	730	800	3,000	1,617	2,555	3,144
600	784	803	960	4,000	1,617	3,285	4,024
700	833	876	1,120	5,000	1,617	4,015	4,904
800	882	949	1,208				

Enligt inom utskottet verkställda approximativa beräkningar skulle dyrtidstillägget efter det av utskottet förordade förslaget medföra en årskostnad efter den 1 juli 1920 av 15,375,000 kronor. Särskilda kostnader föranledes dessutom av dels den ovan föreslagna förhöjningen med 20

procent, dels ock herr Welins m. fl. ovan omförmälda förslag, att dyrtidstillägget måtte för vissa grupper utgå retroaktivt från den 1 januari 1920, och hava dessa kostnader beräknats till i runt tal respektive 750,000 kronor och 100,000 kronor. Med hänsyn till vad sålunda anförts och då årskostnaden för här ifrågavarande dyrtidstillägg enligt nuvarande grunder uppgått till i runt tal 11,500,000 kronor, har utskottet ansett sig böra föreslå en ökning av det av Kungl. Maj:t äskade beloppet med 2,000,000 kronor, och torde med anledning härav ett förslagsanslag å tillhoppa 14,300,000 kronor böra uppföras å tilläggsstat för år 1920.

Av vad ovan anförts framgår i vad mån utskottet ansett sig kunna tillmötesgå de i förenämnda motioner framställda förslagen till ändringar i föreliggande proposition.

Utskottet hemställer alltså,

A. att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 265 samt med bifall till den av herr Welin m. fl. väckta motionen, må

1) godkänna bilagda förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer;

2) medgiva, att till den, som på grund av kungörelsen den 19 juni 1919 (nr 347) i egenskap av pensionär åtnjutit dyrtidstillägg för första halvåret 1920 eller del därav, skall utgå förhöjning i dyrtidstillägget motsvarande tjugo procent av de pensioner eller understöd för samma tidrymd, vilka äro av beskaffenhet, att enligt nämnda kungörelse dyrtidstillägg därå må beräknas, skolande likväl sådan förhöjning utgå allenast till pensionär, som är familjeförsörjare, samt i fall, där både man och hustru äro, efter vad nyss sagts, berättigade till nu nämnd förhöjning, endast till endera av dem och då till den, som uppbär högsta pensionen;

3) för bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägg under år 1920 åt de i ovannämnda författningsförslag äsyftade pensionärer m. fl. å tilläggsstat för år 1920 under tionde huvudtiteln såsom förslagsanslag anvisa ett belopp av 14,300,000 kronor;

4) förklara, att under år 1921 tills vidare och intill dess definitivt beslut fattats rörande de medel,

av vilka under nämnda år kostnaderna för dyrtidstillägg åt ovan omförmälda pensionärer m. fl. skola bestridas, desamma skola utgå av de medel, vilka för beredande av dyrtidstillägg under år 1921 kunna vara å riksstaten för sagda år särskilt avsatta; samt

B. att de i ämnet av herrar Thulin, Leander m. fl., Bäcklund m. fl. samt Thore och Bökelund väckta motionerna må anses besvarade med vad utskottet ovan anfört och hemställt.

Stockholm den 8 juni 1920.

På bankoutskottets vägnar:

EMIL KRISTENSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

av första kammaren: herrar *Gustafsson*, *Wickman*, *Juhlin*, *Bondesson*, *Söderbom*, *Svenson* i Eskhult och *Malmberg* samt

av andra kammaren: herrar *Kristensson*, *Gustafsson* i Örebro, *Jonsson* i Gumboda, *Edbom*, *Wikström*, *Borggren*, *Bäcklund* och *Lindvall*.

Reservation

av herr *Bäcklund*, som yrkat, att den i § 3 av kungörelsen omförmälda förhöjning i dyrtidstillägget med 25 kronor för kvartal per varje barn under 16 års ålder måtte fastställas till 45 kronor för kvartal.

Bilaga.

Förslag

till

Kungörelse

med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer.

Häriigenom förordnas som följer:

§ 1.

F. d. befattningshavare i statens tjänst — avskedade båtsmän och marinsoldater samt Vadstena krigsmanshuskassas understödstagare därunder icke inbegripna — vilka äro berättigade till pension eller därmed jämförligt årligt understöd, som av Konung och riks dag till siffran stämmts eller eljest utgår efter av riksdagen prövade grunder, äga med här nedan angivna begränsningar uppbära dyrtidstillägg till pensionen eller understödet.

§ 2.

Dyrtidstillägget beräknas med ledning av det grundtal, som fastställts för bestämmande av dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst. Nytt grundtal äger tillämpning från och med det kvartal, under vilket Kungl. Maj:ts beslut därom kungjorts, till det kvartal, under vilket Kungl. Maj:t må komma att fastställa annat grundtal.

§ 3.

Dyrtidstillägget utgår å pension eller understöd, som icke överstiger 175 kronor för kvartal, efter ett procenttal, som motsvarar grundtalet.

Överstiger pensionen eller understödet 175 kronor för kvartal, utgår dyrtidstillägg för den del därav, som utgör 175 kronor för kvartal, på sätt nyss sagts samt för den överskjutande delen efter ett procenttal, som motsvarar femtiofem hundradelar av grundtalet, dock att be-

träffande pensions- eller understödstagare, vilken vid början av det kalenderkvartal, dyrtidstillägget avser, på grund av försörjningsplikt underhållit barn, som icke uppnått 16 års ålder, den del av pensionen eller understödet, för vilken dyrtidstillägget utgår efter ett procenttal motsvarande grundtalet, ökas med 25 kronor för varje dylikt barn. Förhöjning i dyrtidstillägget på grund av försörjningsplikt må icke beräknas för barn, som i egenskap av befattningshavare eller pensionär är berättigad till dyrtidstillägg av statsmedel, och må för barn, vars föräldrar båda åtnjuta dyrtidstillägg enligt denna kungörelse, nu nämnd förhöjning utgå endast till den av föräldrarna, som åtnjuter den högsta avlöningen, eller, om avlöningarna äro lika, till fadern. Därest vid beräkningen av det procenttal, som skall motsvara femtiofem hundradelar av grundtalet, brutet tal uppstår, skall procenttalet jämnas till närmast lägre hela tal.

§ 4.

För den, som från mera än ett håll åtnjuter pension eller understöd, som i § 1 omförmäles, lägges berörda förmånens sammanlagda belopp till grund för den i § 3 angivna beräkningen av dyrtidstillägget.

Åtnjuter pensionär dyrtidstillägg såsom befattningshavare i statens tjänst eller äger han såsom innehavare av lärarbefattning vid annan läroanstalt än statens uppbära dyrtidstillägg av statsmedel, skall dyrtidstillägg enligt denna kungörelse till honom utgå allenast efter ett procenttal, som motsvarar femtiofem hundradelar av grundtalet; därest emellertid beloppet av den avlöning eller den del av avlöningen, varå dyrtidstillägg tillgodokommer honom såsom befattningshavare i statens tjänst eller såsom lärare vid sådan läroanstalt, som nyss är nämnd, understiger 700 kronor för år, må han åtnjuta dyrtidstillägg enligt denna kungörelse efter ett procenttal, motsvarande grundtalet, dock högst å det belopp, varmed berörda avlöning eller del av avlöningen understiger 700 kronor för år. Dyrtidstillägg å avlöning såsom befattningshavare i statens tjänst eller såsom lärare vid sådan läroanstalt, som ovan sägs, och dyrtidstillägg å pension eller understöd, må dock icke beräknas å sammanlagt högre belopp än 1,250 kronor för månad.

§ 5.

Dyrtidstillägg enligt här ovan för f. d. befattningshavare i statens tjänst stadgade grunder utgår jämväl till:

1:o) den, som åtnjuter avlöning på indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet;

2:o) f. d. lärare och lärarinnor vid folkskolor, högre folkskolor eller kommunala mellanskolor, vid småskolor eller vid mindre folkskolor, f. d. biträdande eller extra ordinarie lärare och lärarinnor vid folkskolor, f. d. lärare och lärarinnor vid med folkskoleseminarier förenade övningsskolor, vid av landsting eller städer upprättade småskoleseminarier, vid privata småskoleseminarier, vid lappmarks ecklesiastikverks skolor, vid enskilda skolor och barnhem samt vid av landsting eller städer inrättade skyddshem, ävensom f. d. veterinärer, sjuksköterskor och barnmorskor samt därmed jämställda befattningshavare, vilka äro berättigade till pension från statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl.;

3:o) f. d. befattningshavare hos statens järnvägar, vilken enligt lagen den 12 mars 1886 (nr 7) angående ansvarighet för skada i följd av järnvägs drift uppbär ersättning för skada, som han ådragit sig under förrättandet av arbete i statens järnvägars tjänst; samt

4:o) f. d. befattningshavare hos enskilt företag, som numera övertagits av staten, därest han genom statens försorg uppbär pension eller understöd i sådan egenskap;

5:o) f. d. lärarinnor vid statsunderstödda enskilda läroanstalter, vilka antingen av statsmedel åtnjuta tilläggspension, beräknad enligt de i kungörelsen den 31 december 1917 (nr 965) angående tilläggspensioner åt vissa lärarinnor vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna angivna grunder, eller jämlikt samma kungörelse skulle varit berättigade till tilläggspension, därest ej den reglementsenliga pensionen uppgått till eller överstigit det i kungörelsen stadgade maximibeloppet för totalpensionen;

6:o) f. d. befattningshavare vid undervisningsanstalter för dövstumma, skolhemmet i Vänersborg för blinda dövstumma, folkhögskolor och lantmannaskolor samt sinnesslöanstalter och vanförestalter, vilka äro berättigade till pension från dövstumläraernas pensionsanstalt; samt

7:o) f. d. lasarettsläkare och f. d. extra provinsialläkare, till vilkas pensionering bidrag lämnas av statsmedel;

och beräknas därvid dyrtidstillägget i fall, som avses i 1:o), å den utgående avlöningen, i de i 2:o), 4:o) och 6:o) omnämnda fallen å pensionen eller understödet, i fall, som angives i 3:o), å ersättningens belopp samt i de i 5:o) avsedda fall å summan av de belopp, som utgå från vederbörande pensionsanstalter och såsom tilläggspension av statsmedel, där sådan tilläggspension förekommer, varemot i fråga om de under 7:o) omnämnda befattningshavare dyrtidstillägget väl beräknas

å hela pensionsbeloppet, med inberäkning av det belopp, som i förekommande fall utgår av landsting eller stad, men utgår allenast med vad som av hela det sålunda beräknade dyrtidstillägget belöper på den av statsmedel utgående del av pensionen.

§ 6.

Till f. d. befattningshavare vid statens järnvägar utgående pensioner från enskilda järnvägarnas pensionskassa eller med denna jämförlig pensionsinrättning likställas i här ifrågavarande avseende med pension av i § 1 angivet slag. Detsamma gäller beträffande dylik pension, som utgår till sådan f. d. befattningshavare vid numera av staten övertagen järnväg, vilken med pension avgått från tjänst vid järnvägen redan innan den övertagits av staten.

§ 7.

Om till dyrtidstillägg enligt denna kungörelse berättigad avlidit, innan honom tillkommande dyrtidstillägg till fullo utbetalts, övergår hans rätt härutinnan till stärbhuset.

Dyrtidstillägget utgår i sådant fall för samma tid, för vilken pension eller understöd får uppbäras.

§ 8.

Till hjälp vid dyrtidstilläggets uträkning utfärdar Kungl. Maj:t nödiga tabeller.

§ 9.

Dyrtidstillägget utbetalas i sammanhang med pension eller understöd enligt de närmare föreskrifter, som av Kungl. Maj:t meddelas.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1920, skolande likväl beträffande de i § 5 mom. 5 och 6 omförmälda pensionärer densamma äga tillämpning från och med den 1 januari 1920.